

DJJ-001-015409

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

April / May – 2015

Sociology : Paper - 405

(Sociology of Education)

Faculty Code : 001

Subject Code : 015409

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) બધાં પ્રશ્નોના જવાબ ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુનાં આંકડા ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ કોઈપણ એક પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (૧૦૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪
- (૧) શિક્ષણના સામાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી તેનું અભ્યાસક્ષેત્ર સમજાવો.
(૨) શિક્ષણના સામાજશાસ્ત્રનું મહત્વ સમજાવી તેની ઉપયોગિતા જણાવો.
(૩) વર્તમાન સમયમાં અપાતા શિક્ષણ વિશે તમારા વિચારો વિસ્તારપૂર્વક જણાવો.
- ૨ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ૫૦૦ શબ્દોમાં આપો.
- (અ) કોઈ પણ એક. ૧૦
- (૧) શિક્ષણનો અર્થઆપી શિક્ષણનાં કાર્યો સમજાવો.
(૨) રાજ્ય વ્યવસ્થાની શિક્ષણ ઉપરની અસર સમજાવો.
- (બ) કોઈ પણ એક ૧૦
- (૧) ભારતમાં શિક્ષણના સામાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ સમજાવો.
(૨) સામાજિક પરિવર્તન અને શિક્ષણ વચ્ચેનો સંબંધ.

- ૩ (અ) કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) શિક્ષણના હેતુઓ ટૂંકમાં જણાવો.
 - (૨) શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રના બૌદ્ધિક સ્ત્રોતો જણાવો.
 - (૩) તમારા મતે વર્તમાન સમયના શિક્ષણમાં કઈ ખૂબીઓ છે ?
 - (૪) ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં શિક્ષણ દ્વારા સાંસ્કૃતિક પરંપરાની જાળવણી સમજાવો.
- ૩ (બ) કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૧૦
- (૧) શિક્ષણની કુટુંબ પર થતી અસરો વર્ણવો.
 - (૨) તમારા મતે વર્તમાન સમયના શિક્ષણમાં કઈ ખામીઓ છે ?
 - (૩) સામાજિક ગતિશીલતાનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો જણાવો.
 - (૪) સામાજિક ગતિશીલતાનો શિક્ષણ સાથેનો સંબંધ ચર્ચો.
- ૪ એક બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૬
- (૧) ઊભી ગતિશીલતાની વ્યાખ્યા આપો.
 - (૨) વિશ્વમાં ફેક્ટરી એક્ટ કયારે અમલમાં આવ્યો ?
 - (૩) ઈન્ડિયન સોશ્યોલોજિકલ સોસાયટીની સ્થાપના કઈ સાલમાં અને કોના નેતૃત્વ નીચે થઈ ?
 - (૪) NCERTનું ફુલફોર્મ જણાવો.
 - (૫) શિક્ષણની વ્યાખ્યા આપો.
 - (૬) સમાજની કોઈપણ ત્રણ પેટા વ્યવસ્થાઓના નામ આપો.
- ૫ M.C.Q. ૧૦
- (૧) સામાજિક ગતિશીલતાના કેટલા પ્રકારો છે ?

(A) બે	(B) ત્રણ
(C) ચાર	(D) પાંચ
 - (૨) ભારતની યુનિવર્સિટીઓમાં કઈ સાલથી એક વિશિષ્ટ શાખા તરીકે સમાજશાસ્ત્રનો વિકાસ થવા લાગ્યો ?

(A) ૧૯૫૧	(B) ૧૯૫૦
(C) ૧૯૬૦	(D) ૧૯૬૧

- (૩) યુનિવર્સિટી ગ્રાન્સ કમિશન (UGC)ની સ્થાપના કયારે થઈ ?
- (A) ૧૯૫૧ (B) ૧૯૫૨
(C) ૧૯૫૩ (D) ૧૯૫૪
- (૪) EDUSAT શું છે ?
- (A) વેબસાઈટ (B) પુસ્તક
(C) કોર્સનું નામ (D) ઉપગ્રહનું નામ
- (૫) શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર કેવા પ્રકારના શિક્ષણ પર ભાર મૂકે છે ?
- (A) ઔપચારિક (B) અનૌપચારિક
(C) મનોવૈજ્ઞાનિક (D) રાજકીય
- (૬) ભારતની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ કઈ સાલમાં યોગ્ય રીતે ઘડાઈ ?
- (A) ૧૯૮૫ (B) ૧૯૮૬
(C) ૧૯૮૭ (D) ૧૯૮૮
- (૭) ભારતમાં સમાજશાસ્ત્રનો ઉદ્ભવ કયારે થયો ?
- (A) ૧૯૨૧ (B) ૧૯૨૯
(C) ૧૯૧૯ (D) ૧૯૩૮
- (૮) 'The Sociology of Teaching' ગ્રંથ કઈ સાલમાં લખાયો ?
- (A) ૧૯૨૮ (B) ૧૯૨૯
(C) ૧૯૩૧ (D) ૧૯૩૨
- (૯) મુંબઈ યુનિવર્સિટીમાં સમાજશાસ્ત્રના પ્રથમ પ્રાધ્યાપક કોણ હતા ?
- (A) પેટ્રીક ગીર્ડીશ (B) જી.એસ.ધૂર્યો
(C) બોટોમોર (D) રાધાકમલ મુકરજી
- (૧૦) ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ ટુરલ ઈન્સ્ટિટ્યુટની સ્થાપના કયારે થઈ ?
- (A) ૧૯૯૦ (B) ૧૯૯૫
(C) ૧૯૯૬ (D) ૨૦૦૦

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Answer all questions.
- (2) Right side numbers indicate the marks.

- 1 Write any one answer : (limit of 1000 words) 14
- (1) Give the meaning of sociology of education and explain the scope.
 - (2) Explain the importance and usefulness of sociology of education.
 - (3) Give your opinion about today's education system in society.
- 2 Write answer in limit of 500 words.
- (a) Any one : 10
- (1) Explain the meaning of education and also explain its functions.
 - (2) Explain the impact of state government on education.
- (b) Any one : 10
- (1) Explain the origin and development of sociology of education in India.
 - (2) Correlation of social change and education.
- 3 (a) Answer any two questions : 10
- (1) Explain in short the objects of education.
 - (2) Explain intellectual sources of sociology of education.
 - (3) Specialities of education in current scenario – give your opinion.
 - (4) Explain the historical perspective of the cultural tradition.
- (b) Answer any two questions : 10
- (1) Give the impact of education on family.
 - (2) Limitations of education in current scenario – give your opinion.
 - (3) Give the meaning of social mobility and its types.
 - (4) Relation between social mobility and education.

4 Write answers in one or two lines :

- (1) Definition of vertical mobility.
- (2) In the world, in which year factory act was implemented ?
- (3) In which year and under whose leadership establishment of Indian Sociological Society took place ?
- (4) Give the full form of “NCERT”.
- (5) Give the definition of education.
- (6) Give any three subsystems of society.

5 M.C.Qs

- (1) How many are types of social mobility ?
 - (A) Two
 - (B) Three
 - (C) Four
 - (D) Five
- (2) From which year in Indian Universities has started sociology as special subject ?
 - (A) 1951
 - (B) 1950
 - (C) 1960
 - (D) 1961
- (3) In which year University Grants Commission was established ?
 - (A) 1951
 - (B) 1952
 - (C) 1953
 - (D) 1954

- (4) What is EDUSAT ?
- (A) Website
 - (B) Book
 - (C) Syllabus
 - (D) Satellite
- (5) Sociology of education gives importance on which aspect ?
- (A) Formal
 - (B) Informal
 - (C) Psychologic
 - (D) Political
- (6) In which year national education policy of India was properly constituted ?
- (A) 1985
 - (B) 1986
 - (C) 1987
 - (D) 1988
- (7) In which year sociology started in India ?
- (A) 1921
 - (B) 1899
 - (C) 1919
 - (D) 1838
- (8) In which year 'The Sociology of Teaching' book was written ?
- (A) 1928
 - (B) 1929
 - (C) 1931
 - (D) 1932

- (9) Who was the first professor of sociology in Mumbai University ?
- (A) Petric Gidirish
 - (B) G.S. Ghurye
 - (C) Botomor
 - (D) Radhakamal Mukerji
- (10) In which year the 'Indian Council of Rural Institute' was established ?
- (A) 1990
 - (B) 1995
 - (C) 1996
 - (D) 2000
-